Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Stichting Openluchtscholen voor het Gezonde kind

Onderzoek bestuur en scholen

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 2 september 2023

Samenvatting

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder bestuur in Nederland. We hebben bij de Stichting Openluchtscholen voor het Gezonde Kind onderzocht of de sturing door het bestuur op de kwaliteit van het onderwijs op de twee scholen op orde is, of er sprake is van deugdelijk financieel beheer en hoe dit bijdraagt aan de kernfuncties van het onderwijs (zie Onderzoekskader 2021).

We beoordelen de kwaliteit van de besturing, kwaliteitszorg en ambitie als Voldoende. Wel geven we bij elke standaard een herstelopdracht.

Context
Stichting Openluchtscholen voor het Gezonde Kind heeft twee scholen in Amsterdam. Het ouderbestuur werkt met twee voorzitters, zodat beide scholen goed vertegenwoordigd zijn.
Hoewel de scholen een vergelijkbare lage schoolweging hebben, geven zij aan dat er toch verschillen zijn in de leerlingenpopulatie. De populatie op de Tweede Openluchtschool is wat heterogener dan op de Eerste Openluchtschool. Beide scholen merken dat door de komst van expats de leerlingenpopulatie aan het veranderen is.

Wat gaat goed?
Het bestuur werkt vanuit een missie en visie en heeft deze vertaald in ambities in het strategisch beleidsplan. Verder zien we een verbinding tussen de ambities en doelen op bestuur- en schoolniveau. Ook is er een stelsel van kwaliteitszorg ingericht en heeft de kwaliteitscommissie de kwaliteitscyclus vernieuwd. Het bestuur heeft daarmee zicht op vooral de sociale en cognitieve resultaten van de scholen. Verder zorgt het bestuur voor de voorwaarden die horen bij goed werkgeverschap. Ook analyseert en evalueert het bestuur de resultaten en het gevoerde beleid en verantwoordt zich hierover in het jaarverslag.

Bestuur: Stichting Openluchtscholen voor het Gezonde Kind
Bestuursnummer: 28614
Sector: PO

Aantal scholen onder bestuur: 2

Totaal aantal leerlingen: 456 leerlingen (1 oktober 2022)

Lijst met scholen waarbij we verificatie-activiteiten hebben uitgevoerd:

Eerste Openluchtschool voor het Gezonde Kind (07JK)

Tweede Openluchtschool voor het Gezonde Kind (08VA)

De beide scholen krijgen van het bestuur ruimte voor het professionaliseren van de teams en individuele leraren, passend binnen de schoolontwikkeling. Verder zorgt het bestuur voor een functionerende gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (hierna gmr), waarmee zij een kritische en constructieve interne dialoog voert. De gmr raadpleegt de achterban en is zichtbaar voor beide geledingen. Deze zichtbaarheid is ook gerealiseerd op de website waar ouders nu informatie over het bestuur en de schooldocumenten kunnen vinden.

Het bestuur werkt samen met andere partners als de gemeente, het samenwerkingsverband en de kinderopvang.

Tot slot is er sprake van deugdelijk financieel beheer. In het jaarverslag staat een goede beschrijving van het interne risicobeheersingssysteem.

Wat moet beter?
Het bestuur moet er voor zorgen dat er op beide scholen een doelgericht, samenhangend en herkenbaar aanbod voor onderwijs in burgerschapsvorming.

Verder constateren we dat de scheiding tussen het toezichthoudend en het uitvoerend bestuur nog niet functioneert. Ook is niet duidelijk op welke wijze het toezichthoudend bestuur toezicht houdt op de kwaliteit van het onderwijs op beide scholen en op het financieel beheer. Daarnaast moet het bestuur er voor zorgen dat het intern toezicht twee keer per jaar overlegt met de gmr.

Ten slotte moet het bestuur sturen op het naleven van de wettelijke vereisten aangaande de registratie van ontwikkelingsperspectieven en de aanvraag van de afwijking van de onderwijstijd.

Wat kan beter?
Het bestuur kan de ambities in het strategisch beleidsplan uitwerken in concretere doelen. Dan is het voor de scholen helderder wat het bestuur van hen verwacht. Deze doelen zouden dan ook leidend kunnen zijn voor de informatie in de managementrapportages. Op deze manier kan het bestuur meer zicht krijgen op de kwaliteit van het onderwijsproces, daarop reflecteren en (bij)sturen.

De gmr kan haar rol nog beter vervullen wanneer het bestuur maar gedeeltelijk aansluit bij de vergaderingen. Verder kan het intern toezicht de wijze waarop ze toezicht houden beter evalueren en zich daarover verantwoorden in het jaarverslag.

Voort kan het bestuur de informatie van een aantal onderdelen van het jaarverslag verbeteren door meer analyses met hun toelichting op te nemen.

Vervolg
We wijken bij de Stichting Openluchtscholen voor het Gezonde Kind voor het vervolgtoezicht af van de reguliere termijn van vier jaar ondanks een Voldoende oordeel. Over een jaar voeren we een gesprek met het bestuur, het intern toezicht en de scholen over de opvolging van de herstelopdrachten.

Inhoudsopgave

1. Opzet van het vierjaarlijks onderzoek 6

2. Resultaten vierjaarlijks onderzoek bestuur 8

2.1. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie 9

2.2. Afspraken over vervolgtoezicht 16

3. Reactie van het bestuur 19

1. Opzet van het vierjaarlijks onderzoek

De Inspectie van het Onderwijs heeft in de maanden mei en juni 2023 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij de Stichting Openluchtscholen voor het Gezonde Kind. In een vierjaarlijks onderzoek staat de volgende onderzoeksvraag centraal:

Waarborgt het bestuur met zijn (be)sturing de kwaliteit op de scholen en is er sprake van deugdelijk financieel beheer én heeft het bestuur ambities gericht op de verdere ontwikkeling van de scholen en draagt dit bij aan de kernfuncties van het onderwijs?

Werkwijze en onderzoeksactiviteiten
Het onderzoek richt zich op onderstaande standaarden op het niveau van het bestuur. Daarnaast spreken we vanuit het perspectief van de kernfuncties en het stelsel met het bestuur over zijn visie en ambities.

Standaard	Onderzocht
Besturing, Kwaliteitszorg en Ambitie	
BKA1. Visie, ambities en doelen	•
BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur	•
BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog	•

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen voeren we verificatie-activiteiten uit op school- en bestuursniveau. Daarbij kunnen we ook andere belanghebbenden betrekken.

Onderzoeksactiviteiten
Het vierjaarlijks onderzoek bij de Stichting Openluchtscholen voor het Gezonde Kind hebben we op maat ingericht en bestond uit de volgende onderzoeksactiviteiten.

In het strategisch beleidsplan is te lezen dat het bestuur kinderen vanuit een veilige basis het beste onderwijs wil bieden en ruimte wil geven aan het ontdekken van individuele talenten en deze te ontwikkelen in een veilige, gezonde en transparante omgeving. Vanuit deze visie is er een sterke focus op taal en rekenen en de kwaliteit van de leraar. Daarnaast is er aandacht voor de verbreding in het lesaanbod en voor de ontwikkeling van passend onderwijs en het hoogbegaafdenonderwijs.

De aandachtspunten van het bestuur sluiten goed aan bij de speerpunten van ons toezicht, namelijk de basisvaardigheden, selectie en gelijke kansen en passend onderwijs. We namen deze aandachtspunten daarom mee in de verificatie-activiteiten, aangevuld met het onderwijs in burgerschapsvorming.

In het vorige vierjaarlijkse onderzoek hebben de verificatie-activiteiten plaatsgevonden op de Eerste Openluchtschool en is de Tweede Openluchtschool niet bezocht. In dit onderzoek voerden we verificatie-acitivteiten uit op beide scholen, waarbij we de Tweede Openluchtschool uitgebreider hebben onderzocht. We wilden op deze manier zicht krijgen op de verschillen tussen de beide scholen en hoe het bestuur daarop stuurt. Op de beide scholen voerden we gesprekken met de directie, de intern begeleider, een vertegenwoordiging van de leraren en de leerlingen. Op de Tweede Openluchtschool bezochten we ook vier lessen gericht op de basisvaardigheden.
Ook voerden we een gesprek met de gmr en de interne toezichthouder. Tot slot voerden we een gesprek met de penningmeester afzonderlijk van het startgesprek. Daarmee konden we in het startgesprek de focus leggen op de sturing op de kwaliteit van het onderwijs op de beide scholen.

Signalen
In de voorbereiding van ieder onderzoek kijken we naar eventuele signalen die bij de inspectie zijn binnengekomen. Soms heeft dat gevolgen voor de uitvoering van het onderzoek.
Er zijn geen signalen over de Stichting Openluchtscholen voor het Gezonde Kind en de twee scholen bij ons binnengekomen die opvolging vereisen.

Leeswijzer
In hoofdstuk 2 staan het eindoordeel op bestuursniveau en de oordelen op de standaarden uit het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. De afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en rapportage opgenomen.

2 . Resultaten vierjaarlijks onderzoek bestuur

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau.

Samenvattend oordeel
In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat het eindoordeel is op bestuursniveau en de oordelen op de standaarden.

We beoordelen de kwaliteit van de besturing, kwaliteitszorg en ambitie van de Stichting Openluchtscholen voor het Gezonde Kind als Voldoende.

Naar aanleiding van het vorige vierjaarlijks onderzoek heeft het bestuur een strategisch beleidsplan geschreven. De beide scholen onderschrijven de visie en de ambities van het bestuur.
Het bestuur stuurt op de kwaliteit van de twee scholen. De cognitieve en sociale opbrengsten zijn daarin leidend. De directeuren geven informatie aan het bestuur, maar het bestuur haalt ook zelf informatie op in de teams en bij de gmr. De lijnen tussen het bestuur, de scholen en de ouders zijn kort. De sturing is sterker op de voorwaardelijke aspecten, zoals personeelsbeleid, gebouwbeheer en financiën. We constateren verder dat het bestuur op onderwijskundig gebied meer volgend dan sturend is in de gehele kwaliteitszorgcyclus. Dit maakt het zicht van het bestuur op de kwaliteit van de scholen kwetsbaar. Recent heeft de kwaliteitscommissie de kwaliteitscyclus opnieuw vormgegeven. De scholen trokken hierin samen op, terwijl dat eerder niet vanzelfsprekend was. Op het aanbod voor onderwijs in burgerschapsvorming heeft het bestuur niet gestuurd waardoor er op beide scholen nog geen doelgericht, samenhangend en herkenbaar aanbod gerealiseerd is.

Het bestuur heeft er na het vorige vierjaarlijks onderzoek voor gezorgd dat de gmr functioneert volgens de wet. Aan de opdracht om het intern toezicht onafhankelijk van het uitvoerend bestuur te laten functioneren is niet voldaan. De scheiding tussen het uitvoerend en het toezichthoudend bestuur werkt nog niet in de praktijk. Ook is niet duidelijk op welke wijze het toezichthoudend bestuur toezicht houdt op de kwaliteit van het onderwijs en het financieel beheer en ontbreekt de dialoog tussen het intern toezicht en de gmr.

We constateren dat er sprake is van deugdelijk financieel beleid. Wel dient in het jaarverslag op een aantal onderdelen meer informatie gegeven te worden over de uitgevoerde analyses en de gevolgen daarvan voor het te voeren beleid. Tot slot moet de intern toezichthouder rapporteren over hoe zij toezicht houdt op de doelmatige besteding van de rijksmiddelen.

Context
Stichting Openluchtscholen voor het Gezonde Kind heeft twee scholen in Amsterdam. Het ouderbestuur werkt met twee voorzitters, zodat beide scholen goed vertegenwoordigd zijn.
Hoewel de scholen een vergelijkbare lage schoolweging hebben, geven zij aan dat er toch verschillen zijn in de leerlingenpopulatie. De populatie op de Tweede Openluchtschool is wat heterogener dan op de Eerste Openluchtschool. Beide scholen merken dat door de komst van expats de leerlingenpopulatie aan het veranderen is. In augustus 2022 is er een nieuwe directeur gestart op de Eerste Openluchtschool.

2.1. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. Vervolgens geven we een toelichting op deze oordelen.

BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE	O	V	G
BKA1 Visie, ambities en doelen		●	
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur		●	
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog		●	

BKA1. Visie, ambities en doelen

De standaard Visie, ambities en doelen beoordelen we als Voldoende. Het bestuur werkt vanuit een missie en visie en vertaalt deze in ambities. Tevens is er een stelsel van kwaliteitszorg ingericht waardoor het bestuur zicht heeft op de beide scholen. Het bestuur stuurt onvoldoende op het zorgen voor een doelgericht, samenhangend en herkenbaar aanbod voor onderwijs in burgerschapsvorming op de beide scholen.

Het bestuur bestaat uit een evenredige afvaardiging van ouders van beide scholen en twee co-voorzitters. zeven dagelijks bestuurders. Deze bestuurders zijn ouders van één van de twee scholen. Er is een heldere verdeling van verantwoordelijkheden tussen de bestuursleden onderling en het bestuur en het interne toezicht.

Doelen kunnen concreter
Naar aanleiding van het vorige vierjaarlijks onderzoek heeft het bestuur een strategisch beleidsplan geschreven waarin hij de missie en visie heeft uitgewerkt in ambities. In de schoolplannen en in de kwaliteitscyclus van de beide scholen zien we dat er een verbinding is tussen de visie van het bestuur en de scholen. We geven het bestuur mee om in het nieuwe strategisch beleidsplan de ambities concreter te formuleren. Zo kunnen de streefdoelen ten aanzien van de cognitieve eindresultaten niet alleen gekoppeld worden aan de schooladviezen, maar ook aan de te behalen referentieniveaus die aansluiten bij wat we kunnen verwachten van de leerlingenpopulaties op de beide scholen. Daarnaast kan het bestuur concreter definiëren wat zij verstaat onder het 'beste onderwijs'. Het bestuur kan voor zichzelf bijvoorbeeld de vragen beantwoorden wanneer volgens hen op de beide scholen de basis op orde is. Voorbeelden van vragen zijn: welke eisen stelt het bestuur aan passend onderwijs en aan welke criteria moet het verrijkingsaanbod voldoen? Door aan de antwoorden doelen te koppelen weten de beide scholen ook beter wat het bestuur van hen verwacht als het gaat om de gewenste kwaliteit van het onderwijs.

Stelsel van kwaliteitszorg
Het bestuur heeft een stelsel van kwaliteitszorg ingericht. Tijdens de maandelijkse bestuursvergaderingen zijn de beide directeuren in het eerste deel aanwezig en zij verantwoorden zich via maandrapportages over onderwijsinhoudelijke als randvoorwaardelijke onderwerpen. Verder werkt het bestuur met een kwaliteitscommissie. Deze commissie bestaat uit het bestuurslid kwaliteit en de directies en intern begeleiders van beide scholen en komt vier keer per jaar bij elkaar. Recent is de kwaliteitscyclus door deze commissie bijgesteld. In de gesprekken worden nu vooral de sociale en cognitieve opbrengsten besproken. We geven mee dat deze commissie de doelen gericht op het onderwijsproces nog kan meenemen.

Onvoldoende sturing op burgerschapsvorming
Een onderwerp dat binnen het bestuur nauwelijks op de agenda heeft gestaan is het zorgen voor een doelgericht, samenhangend en herkenbaar aanbod voor onderwijs in burgerschapsvorming op de beide scholen. Het bestuur heeft de invulling daarvan aan de scholen zelf overgelaten. De Eerste Openluchtschool heeft burgerschap in het nieuwe schoolplan als speerpunt staan. De Tweede Openluchtschool heeft al een visie geformuleerd en een inventarisatie gemaakt van het aanbod. We constateren dat het bestuur onvoldoende stuurt op een aanbod voor burgerschap dat voldoet aan de wettelijke vereisten (artikel 10, WPO in casu artikel 8, derde lid, WPO). Het bestuur krijgt hiervoor een herstelopdracht.

Koppeling strategisch doelen aan de meerjarenbegroting nodig
Bij de meerjarenbegroting is het belangrijk dat het bestuur de financiële middelen aan de strategische doelen koppelt, onder meer op het gebied van de basisvaardigheden taal, rekenen en burgerschap. Zodoende wordt inzichtelijk of er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn om de strategische doelen te kunnen bereiken. Wij zien dat momenteel de meerjarenbegroting wordt opgesteld in een rekenprogramma en dat daar geen verdere analyse of toelichting aan wordt toegevoegd. Ook is op deze manier niet te bepalen dat deze begroting is vastgesteld door het toezichthoudend bestuur. Wij vragen het bestuur om dit bij de volgende jaarverslagen in een apart document op te nemen. Tot slot zien we dat het bestuur het risicobeheerssysteem goed beschrijft in het jaarverslag. Er is sprake van een duidelijk overzicht van de risico's met de daarbij behorende beheersmaatregelen.

BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur

De standaard Uitvoering en kwaliteitscultuur is beoordeeld als Voldoende. Het bestuur heeft zicht op de kwaliteit van de scholen en zorgt dat de randvoorwaarden voor goed werkgeverschap in orde zijn. Tevens zien we dat het bestuur mogelijkheden voor scholing biedt en dat er steeds meer wordt samengewerkt tussen beide scholen.
Het intern toezicht functioneert niet onafhankelijk van het uitvoerend deel van het bestuur. Ook is niet duidelijk hoe het intern toezicht het toezicht heeft ingericht om te weten hoe het uitvoerend bestuur stuurt op de kwaliteit van het onderwijs op de beide scholen.

Sturing op onderwijskundig gebied kwetsbaar
We zien het bestuursbeleid terug op de beide scholen, zoals bijvoorbeeld de aandacht voor taal en rekenen, het bewegend leren en het geven van buitenlessen. Het bestuur heeft zicht op de kwaliteit van de scholen en dan met name op de sociale en cognitieve opbrengsten. We constateren wel dat het bestuur op onderwijskundig gebied meer volgend dan sturend is. Dit maakt het zicht van het bestuur op de kwaliteit van de scholen kwetsbaar. Een onderwerp als burgerschapsvorming heeft bijvoorbeeld nauwelijks aandacht gehad. Ook had het bestuur de Tweede Openluchtschool eerder de opdracht kunnen geven om een verbeterplan te maken omdat de tussen- en eindresultaten achterbleven bij de resultaten die passen bij de schoolweging van de school. De gerichtere sturing op onderwijskundig vlak kan ook in de maandrapportages. Deze bevatten op dit moment vooral procesmatige informatie en de directeuren bepalen waarover wordt gerapporteerd. Het zicht op de kwaliteit van het onderwijsproces wordt scherper als het bestuur vaststelt welke informatie zij nodig heeft op welk moment om te kunnen (bij)sturen. De doelen uit het strategisch beleidsplan en de kaders voor de basis op orde kunnen hiervoor een leidraad zijn.

Goed werkgeverschap belangrijk
In het onderzoek zien we dat het bestuur de primaire focus heeft op het welbevinden en de vakbekwaamheid van de beide teams. Het bestuur hecht veel waarde aan goed werkgeverschap door aandacht te besteden aan de zaken die voorwaardelijk zijn voor het geven van goed onderwijs. We krijgen van de directeuren en de leraren ook terug dat zij de ondersteuning van het bestuur hierbij als prettig en laagdrempelig ervaren.
Op beide scholen is er aandacht voor professionalisering voor zowel individuele leraren als teams die past bij de schoolontwikkeling. Het bestuurt heeft hierbij een stimulerende en faciliterende rol. Verder zien we dat sinds dit schooljaar er meer samenwerking plaatsvindt op directieniveau en de scholen de intentie hebben om die samenwerking ook op het niveau van de teams te vergroten.

GMR functioneert
Het bestuur zorgt voor een functionerende gmr. In het vorige vierjaarlijks onderzoek constateerden we dat de gmr niet werkt zoals volgens de wet verplicht is. Alle mensen die in de mr van één van de beide scholen zitten, hebben ook zitting in de gmr. Het is voor hen duidelijk waar ze instemmings- en adviesrecht voor hebben en ook het initiatiefrecht wordt gebruikt. De taken van de gmr zijn vastgelegd in een reglement. De gmr vergadert nu wel twee keer per jaar los van het bestuur. We geven het bestuur mee om voor voldoende functiescheiding te zorgen door de overleggen tussen gmr en het bestuur ook (deels) zonder de directeuren te doen.

Intern toezicht functioneert niet onafhankelijk
Alhoewel het bestuur zeer recent een onafhankelijk toezichthouder voor kwaliteit heeft aangesteld en daarmee voldoet aan de Code Goed Bestuur, functioneert het intern toezicht op dit moment nog niet onafhankelijk van het uitvoerend deel van het bestuur (artikel 17b, tweede lid, WPO). De toezichthouders woonden tot voor kort alle bestuursvergaderingen bij waardoor de onafhankelijkheid niet was geregeld. Er waren wel gesprekken van het toezichthoudend bestuur apart van het uitvoerend bestuur, maar hier werden geen notulen van gemaakt. Nu het onafhankelijk lid is aangesteld, is het wel de bedoeling dat er aparte vergaderingen voor het intern toezicht worden gepland. Bovendien constateren we dat het niet duidelijk is op welke wijze het toezichthoudend bestuur toezicht houdt op de besturing van het bestuur op de kwaliteit van het onderwijs op de beide scholen (artikel 17c, eerste lid, WPO). Het bestuur krijgt hiervoor twee herstelopdrachten. We dragen het bestuur op een plan te maken waarin zij toelichten op welke manier zij de onafhankelijkheid van het intern toezicht wil waarborgen en hoe er toezicht wordt gehouden op de kwaliteit en de financiën.

Onvoldoende sturing op bepaalde wettelijke voorschriften

Het bestuur stuurt onvoldoende op het naleven van wettelijke vereisten (artikel 10, WPO). Zo heeft de Tweede Openluchtschool de ontwikkelingsperspectieven niet geregistreerd in het Register Onderwijsdeelnemers (artikel 12, wet register onderwijsdeelnemers, jo, artikel 8, eerste lid, Besluit register onderwijsdeelnemers). Wij geven het bestuur hiervoor een herstelopdracht. Daarnaast hebben we een verzoek voor afwijking van de onderwijstijd afgewezen (artikel 8, twaalfde lid, WPO en de Beleidsregel van de inspecteur-generaal van het Onderwijs van 19 juni 2018, nr. 5184548, inzake het instemmen met afwijking van het verplichte minimum aantal uren onderwijstijd, WPO).

Informatiewaarde van het financieel beheer kan sterker
Verder verwachten wij van het intern toezicht naast betrokkenheid bij het onderwijskundige beleid van het bestuur ook dat zij toezicht houden op de vertaling daarvan in het financieel beleid. Het is belangrijk dat belanghebbenden kunnen zien hoe de intern toezichthouder toezicht houdt en het bestuur ondersteunt bij belangrijke keuzes. Daarom is het verplicht dat de intern toezichthouder in het jaarverslag verantwoording aflegt over zijn toezicht en de door hem bereikte resultaten. We zien dat het intern toezicht toezicht houdt op het financieel beheer en daar in het jaarverslag over rapporteert. De informatiewaarde daarvan kan nog worden vergroot door meer te beschrijven wat de bereikte resultaten zijn geweest.
Het is tevens belangrijk dat het bestuur de overheidsgelden doelmatig besteedt aan het onderwijs. Het intern toezicht moet daarop toezien en moet zich in het jaarverslag hierover verantwoorden. In het jaarverslag is opgenomen hoe het bestuur toezicht houdt op de doelmatige besteding van middelen, maar dat het intern toezicht de doelmatige besteding daarvan heeft vastgesteld ontbreekt. Wij vragen het bestuur om hier aandacht aan te besteden in de volgende jaarverslagen.
Tot slot zien we dat de analyse van de verschillen tussen begroting en realisatie van 2021 niet zijn opgenomen in het jaarverslag 2021. Hierdoor is niet duidelijk of het bestuur voldoende zicht heeft op de afwijkingen en of zij daarop goed heeft geanticipeerd. Wij vragen het bestuur om hier in het volgende jaarverslag meer aandacht aan te geven.

BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog

Wij beoordelen de standaard Evaluatie, verantwoording en dialoog als Voldoende. Het bestuur analyseert en evalueert regelmatig. Ook wordt binnen het bestuur voldoende de dialoog gevoerd met de diverse geledingen. De dialoog tussen de GMR en het intern toezicht ontbreekt echter. Verder verantwoordt het bestuur zich via het jaarverslag over het gevoerde beleid.

Evaluatie vindt plaats
Binnen de kwaliteitscommissie analyseert en evalueert het bestuur regelmatig de cognitieve en sociale opbrengsten van de beide scholen. De jaarplannen van de scholen worden samen met de directeuren geëvalueerd en de speerpunten voor het nieuwe schooljaar bepaald. We geven het bestuur mee dat zij nog scherper kan reflecteren op de opbrengsten en het onderwijsproces als zij de doelen concreter formuleert, zoals al eerder is aangegeven. Ook worden er periodiek tevredenheidsonderzoeken gedaan onder leerlingen, ouders en leraren. De resultaten worden geanalyseerd en betrokken bij toekomstig beleid.

Uit het jaarverslag maken we op dat het intern toezicht haar eigen werkwijze evalueert door een bestuursevaluatie. In het gesprek met het intern toezicht kan men zich echter niet verantwoorden over de eigen conclusies en de gevolgen daarvan voor hun eigen werkwijze. We geven het bestuur mee om het evalueren door het intern toezicht mee te nemen in het te maken plan, zoals beschreven bij de standaard Uitvoering en kwaliteitscultuur.

Kritisch dialoog wordt intern gevoerd, alleen niet tussen gmr en intern toezicht
De samenwerking met diverse organisaties en betrokkenen is van belang voor het bestuur. Dit geldt zowel voor de externe partners, zoals het samenwerkingsverband, de gemeente en de kinderopvang, als voor de interne gesprekspartners. We zien dat er binnen het bestuur een kritische en constructieve dialoog gevoerd wordt tussen de diverse geledingen. We krijgen van de beide teams terug dat het bestuur zichtbaar is en informatie ophaalt. De gmr heeft eveneens gewerkt aan zijn zichtbaarheid door tijdens een jaarlijkse ouderavond te vertellen over zijn werkzaamheden. De gmr raadpleegt de achterban bij zowel het personeel als de ouders en deze informatie wordt ingebracht in de vergaderingen. We constateren echter wel dat de dialoog tussen de gmr en het intern toezicht ontbreekt, waardoor het bestuur niet voldoet aan artikel 17c, derde lid, WPO. Het bestuur moet ervoor zorgen dat de gmr en het intern toezicht twee keer per jaar overleggen. Het bestuur krijgt hiervoor een herstelopdracht.

Het bestuur verantwoordt zich
De directeuren verantwoorden zich via de managementrapportages. Ouders worden door het bestuur geïnformeerd over activiteiten via de nieuwsbrief van de scholen en de ouderavonden. Ook geeft het bestuur naar aanleiding van het vorige vierjaarlijks onderzoek meer informatie dan eerder over het beleid van het bestuur op de websites van de beide scholen.
Het bestuur verantwoordt zich in het jaarverslag over het gevoerde beleid en de uitkomsten als het gaat om de kwaliteit van het onderwijs als op het gebied van de randvoorwaarden als personeel, gebouwbeheer en financiën. Als het gaat om de verantwoording over passend onderwijs in het jaarverslag dan geeft het bestuur in onvoldoende mate aan waaraan het geld dat zij van het samenwerkingsverband ontving is besteed en wat het effect hiervan is geweest op de leerlingen om wie het gaat. Wij vragen het bestuur om hier in de volgende jaarverslagen meer aandacht aan te geven.

Toelichting op de signaleringswaarde nodig
Middelen van de overheid dat voor onderwijs bestemd zijn, moeten daaraan worden besteed. Natuurlijk is het verstandig om reserves aan te houden, maar de reserves die met overheidsgeld zijn ontstaan mogen niet onnodig hoog zijn. Sinds 2020 hanteren wij de signaleringswaarde eigen vermogen als startpunt voor het gesprek over de hoogte van het eigen vermogen. Van besturen die een publiek eigen vermogen hebben dat boven deze signaleringswaarde ligt, wordt verwacht dat zij in hun jaarverslag een toelichting geven bij de hoogte van het eigen vermogen. In de jaarverslag van 2021 wordt geen toelichting gegeven op de hoogte van de reserves, omdat het bestuur in haar eigen berekening onder de norm uitkomt. Bij onze berekening komt het bestuur wel uit boven de norm, maar dit zal gezien de investeringen in de komende jaren uiteindelijk onder de norm uitkomen. Het opnemen van een toelichting geeft meer zicht over het sturen van het bestuur op deze signaleringswaarde. Wij vragen het bestuur om hier meer aandacht aan te besteden in zijn volgende jaarverslagen.

2.2. Afspraken over vervolgtoezicht

We wijken bij de Stichting Openluchtscholen voor het Gezonde Kind voor het vervolgtoezicht af van de reguliere termijn van vier jaar. De jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse en/of urgente signalen kunnen de inspectie aanleiding geven het vervolgtoezicht aan te scherpen.
Voor de wettelijke tekortkomingen krijgt het bestuur herstelopdrachten die in onderstaande tabel staan vermeld. We voeren binnen een jaar na vaststelling van het rapport een gesprek met het bestuur over de opvolging daarvan.

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
Bestuur		
De standaard BKA1 Visie, ambitie en doelen is Voldoende, maar voldoet op een onderdeel niet aan de wet. Het bestuur zorgt niet voor de kwaliteit van onderwijs in burgerschapsvorming (artikel 10 in casu artikel 8, derde lid, WPO). Op beide scholen is er onvoldoende sprake van een doelgericht, samenhangend en herkenbaar aanbod van onderwijs in burgerschapsvorming.	Het bestuur moet ervoor zorg dragen dat op de beide scholen een doelgericht, samenhangend en herkenbaar aanbod voor burgerschapsonderwijs aanwezig is.	Wij voeren binnen een jaar na defnitieve vaststelling van het rapport een gesprek met het bestuur en de scholen.
De standaard BKA2, Uitvoering en kwaliteitscultuur is Voldoende, maar voldoet op onderdelen niet aan de wet. Het bestuur voldoet niet aan artikel 17b, tweede lid, WPO, waarin staat dat het intern toezicht onafhankelijk functioneert van het uitvoerend deel van het bestuur. Daarnaast voldoet het bestuur niet aan artikel 17c, eerste lid, WPO, waarin staat dat de interne toezichthouder toezicht houdt op de uitvoering van de taken van het uitvoerend bestuur. Het intern toezicht functioneert niet onafhankelijk van het uitvoerend deel van het bestuur en het is niet duidelijk hoe het intern toezicht toezicht houdt op de wijze waarop het bestuur stuurt op de kwaliteit van beide scholen en het financieel beheer.	Het bestuur moet ervoor zorgen dat het intern toezicht onafhankelijk functioneert van het uitvoerend deel van het bestuur. Tevens moet het bestuur zorgen dat het duidelijk is hoe het intern toezicht toezicht houdt op de wijze waarop het bestuur stuurt op de kwaliteit van het onderwijs en het financieel beheer. Het bestuur dient voor 1 november 2023 een plan in met daarin een toelichting hoe de onafhankelijkheid wordt gewaarborgd en hoe er toezicht wordt gehouden op de sturing op kwaliteit van het onderwijs en de financiën.	Wij voeren binnen een jaar na defnitieve vaststelling van het rapport een gesprek met het bestuur.
De standaard BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur is Voldoende, maar voldoet op een onderdeel niet aan de wet. Het bestuurt stuurt niet op het naleven van de wettelijke voorschriften (artikel 10 in casu artikel 12, wet register onderwijsdeelnemers, jo, artikel 8, eerste lid, Besluit register onderwijsdeelnemers). De Tweede Openluchtschool registreert de ontwikkelingsperspectieven niet in het ROD.	Het bestuur zorgt ervoor dat de Tweede Openluchtschool de ontwikkelingsperspectieven registreert in het ROD.	We vertrouwen erop dat het bestuur deze tekortkoming hersteld.
De standaard BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog is Voldoende, maar voldoet op een onderdeel niet aan de wet. Het bestuur voldoet niet aan artikel 17c, derde lid, WPO, waarin staat dat het intern toezicht twee keer per jaar overleg voert met de GMR. Het intern toezicht overlegt niet met de GMR.	Het bestuur zorgt ervoor dat het intern toezicht twee keer per jaar overlegt met de GMR.	Wij voeren binnen een jaar na defnitieve vaststelling van het rapport een gesprek met het bestuur.

De reden dat wij zelf onderzoek doen naar herstel is dat we constateren dat het bestuur een herstelopdracht uit het vorige vierjaarlijks onderzoek niet in de gevraagde termijn heeft opgevolgd.

3 . Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur aan op welke wijze het de bevindingen uit het onderzoek betrekt bij de verdere ontwikkeling van de bestuurlijke kwaliteitszorg.

Met belangstelling heeft het schoolbestuur kennisgenomen van de bevingen van de Onderwijsinspectie op basis van het vierjaarlijks onderzoek dat in juni 2023 is uitgevoerd. Wij hebben het onderzoek als toegankelijk en constructief ervaren en danken de inspecteurs hartelijk voor hun inzet en feedback.

Door het schoolbestuur en op beide Openluchtscholen is de afgelopen jaren met elkaar gewerkt aan de kwaliteit van het onderwijs en het (financiële) beheer van de Stichting. Wij lezen in het rapport ondersteuning voor onze aanpak, o.a. in de erkenning van de door ons geboden ruimte voor professionalisering van de teams en individuele teamleden, onze zorg voor goed werkgeverschap, het stelsel voor kwaliteitszorg en de verbinding tussen ambities en doelen op bestuur- en schoolniveau.

Tegelijkertijd zijn er ook punten ter verbetering, die wij ter harte nemen. Een aantal zaken stond al op onze eigen agenda. Hier noemen wij het functioneren van het intern toezicht, waar wij al een eerste stap voor hadden gezet met de recente benoeming van een onafhankelijke toezichthouder. Wij zijn voornemens om deze lijn door te trekken en voorts om voor 1 november de werkwijze van de toezichthouders nader uit te werken met inachtneming van de daarvoor geldende vereisten. Daarnaast was burgerschapsvorming al benoemd als een speerpunt voor het recent vastgestelde schoolplan van de Eerste Openluchtschool. Naar aanleiding van de bevindingen van de Onderwijsinspectie heeft het schoolbestuur uit haar midden een Commissie Burgerschapsvorming ingesteld die nader zal toezien op het aanbod voor burgerschapsvorming op beide Openluchtscholen.

Het schoolbestuur kijkt met belangstelling en vertrouwen uit naar de vervolg-contacten met de Onderwijsinspectie bij de vervulling van de geformuleerde opdrachten en voorbereiding van het volgende periodieke onderzoek.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060